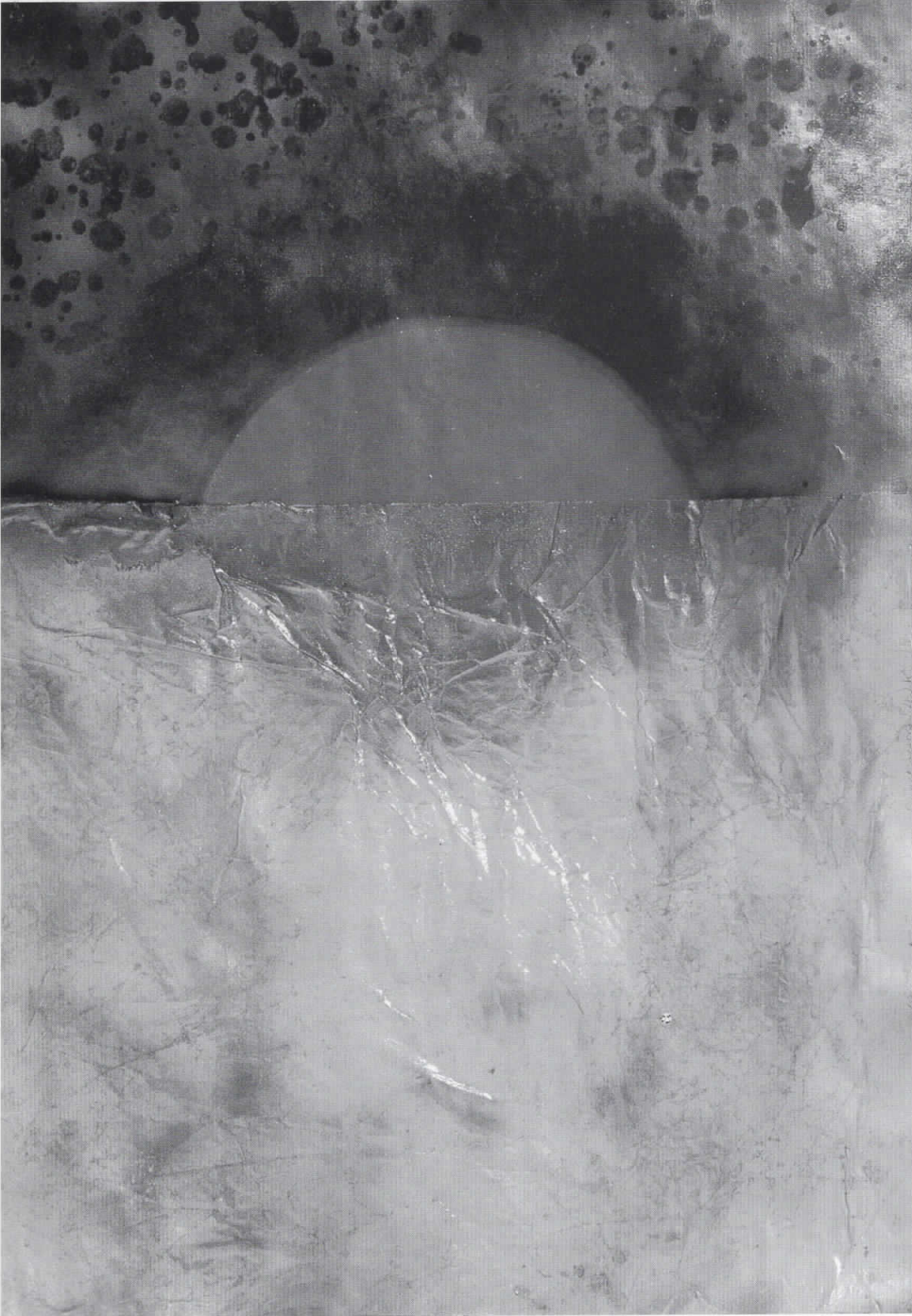

Денис БОУЕН
Denis BOWEN

Музеј на град Скопје / Museum of the City of Skopje

*“Македонскојо” творештво
на Денис Бовен*

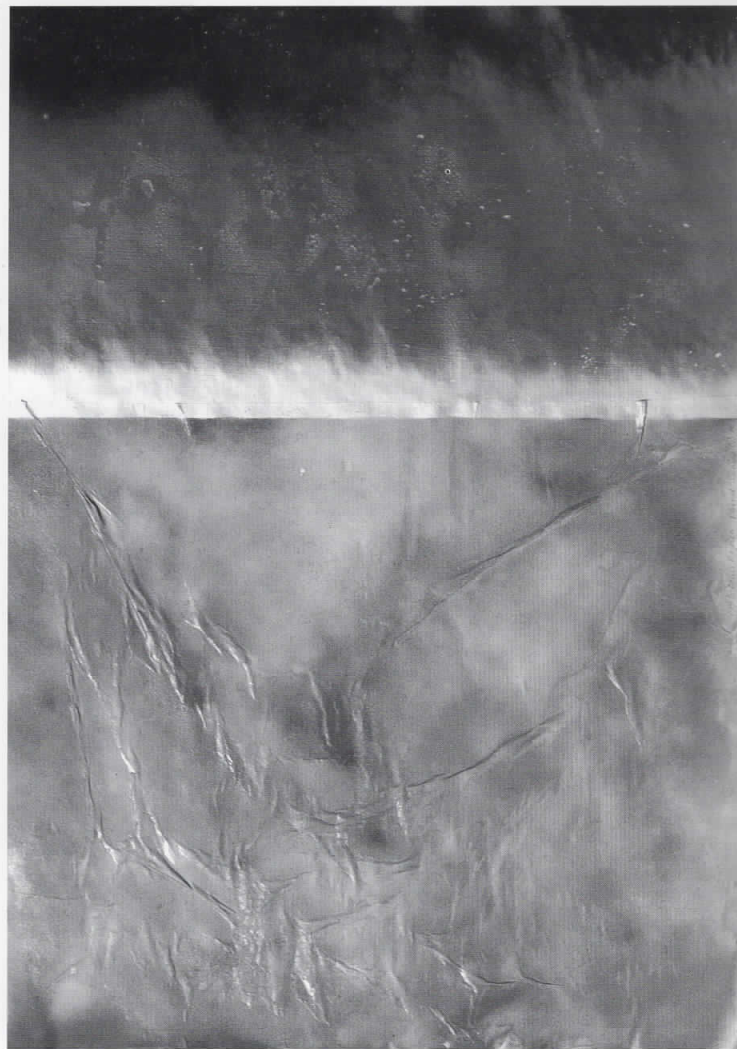

Денис Бовен е мој дамнешен пријател, а потоа стана и на низа македонски уметници: го запознаваа кај него во Лондон или на неговите многукратни доаѓања во Македонија, каде учествуваше на повеќе ликовни колонии. Прво го сретнав во Венеција во 1964 година заедно со неговиот соработник сликарот и критичарот Кенет Кутц Смит (Kenneth Coutts - Smit): тогаш тие управуваа со чудесно виталната лондонска галерија Њу вижен центер галери (New Vision Center Gallery). Обајцата со воодушевување се вградиле во создавањето на Музејот на современата уметност во Скопје. Му подарија свои дела, а анимираа и други англиски творци да го сторат тоа: како например и Дејвид Хокни чија изложба ја видовме токму пред оваа на Денис! Покојниот Кенет беше ја напишал и книгата: *The Dream of Icarus: Art and Society in the Twentieth Century* (Лондон 1970), во која ласкаво се произнесе за моето дејствување како прв директор на скопскиот МСУ; а тој и Денис повеќепати се искажува за работата на оваа установа и во други пригоди.

За нашиот овогодишен гостин сум пишувал и порано, па и кај нас (Еден "келтски" уметник и ние: врските на Денис Бовен со Македонија, "Современост", 1-4, 1992). Сегашната изложба на Денис е целосно составена од негови творби создадени на некои ликовни колонии во Македонија. Но таа е сосема вградена и во сето негово поново творештво. Денис се определи за апстрактната уметност како најсоодветен начин творечки да биде во согласност или во дијалог со својата епоха. Тој се откажа од рутината на стариот сликарски занает, па истражуваше со нови ликовни средства: така

на пример со флуоресцентни бои работеше и во Македонија веќе во 1973 година. Денис се определи и за други нетрадиционални материјали (видливи и на скопската изложба): но сето тоа има подлабока причина. Денис сакаше понекогаш да ја "потврди" идејата дека овој век е столетие на општиот технолошки напредок и на иновациите во уметноста. Потоа преовладеа потребата светот да се доживува поцелосно, па и со почит за она што е знаено и речено за него и во дамнините на историјата. Тука се сојузи Денисовата космополитска и филозофска размисла за постоењето, со неговата сроденост со келтската духовна, сакрално-легендарна и културна традиција. Оттогаш Денис светот го освојува со своевиден пагански занес кој бива сликарски култивиран со неговото знаење за некои етапи на англиската уметност: така Денис го почитува Тарнеровото романтичарско преобразување на природните феномени во флуидни раслоени ликовни противвредности, но не го декламира. Низа негови ликовни творби се опседнати со чувството дека се тоа глетки на *no man land*. Алови, жолти итн ѕвезди-сонца лебдеат над "астрални" пустини, сурово, темно обоени, "набрчкани", ерозирани со некои сили што ја владеат сета вселена. Но некои од ваквите последнислики како непосредно да го следеле македонскиот пејзаж. Постепено се спитомиле нивните визији на планински падини или рамници, пак надвишени со интензивно обоени дискови. Во една од овие слики на впечатлив начин е задржана сета внатрешна потрага на Денисовите апстрактни дела: но во исто време во неа е спростнато сеќавање за некој "македонски" гол и заоблен зелен ридски предел, надвишен со здржано обоениот екран на небото. Сите овие дел на Денис секако се дел од поројот на неоромантичарското пејзажно сликарство што тече од САД до Англија и Македонија. Некои творби на Денис: со рудиментарни претстави на кој знае какви предмети или факти од стварноста и фантазијата, како да се дијалози со темните страни на сопственото авторово битие или со колективното сеќавање на сите нас. Така овие прикази, поставени врз разноцветни заднини на сликите, понекогаш заличуваат на примордијални фетиши или култни предмети. Еве што се истакнува во заклучокот на една книга за келтската уметност и дизајнот, а што го дообјаснува, веројатно и ваквиот духовен хоризонт на Денис:

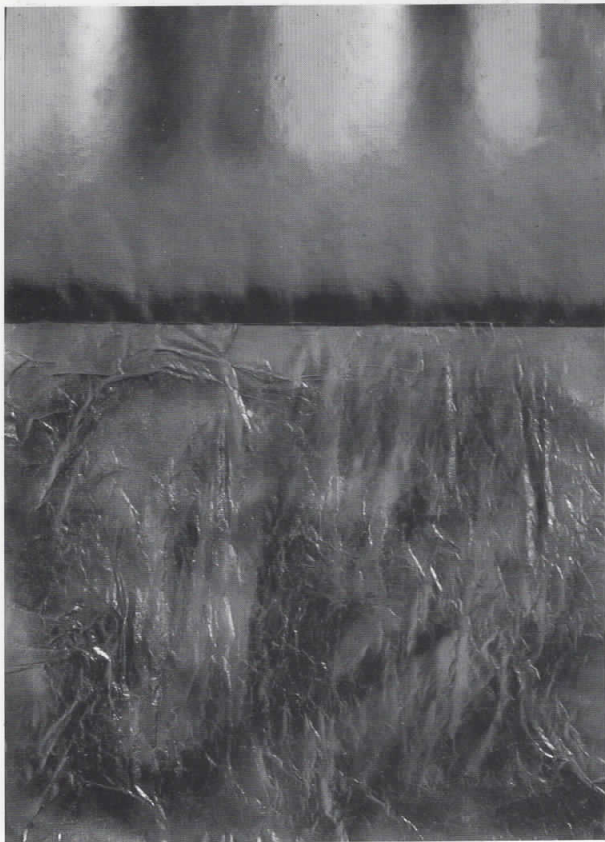
"The term 'celtic'" denotes certain ideas which are today regarded as valuable; it stands for freedom against rigid government policy and rigid thought of all kinds; for flexibility to outside influences; for a healthy relationship between mankind and nature; for imagination and wonder in a world where birth and

death are the only certainties; for an acknowledgement of the part our past has to play in the present and future" (Celtic Art & Design, без датум).

А јас на крајот ќе подвлечам дека Денис кој како сликар е производ на вакви сложени поттици, е од денес, со оваа изложба, несомнено дел и од нашите тукашни ликовни потраги и надежи.

Д-р Борис Пејковски

"Macedonian" works of Denis Bowen

Denis Bowen is an old friend of mine; yet, he later became friend to many Macedonian artists: they met him at his place in London or during his numerous visits to Macedonia where he participated at several art colonies. I first met him in Venice in 1964 together with his colleague - the painter and the critic Kenneth Coutts-Smith; they were then directing the miraculously vital New Vision Center Gallery in London. It was with great delight that they agreed to take part in the creation of the Museum of Contemporary Art in Skopje. They donated their works to the Museum and induced other English artists to do the same, like, for example, David Hockney, whose exhibition was shown just before Denis's. Late Kenneth wrote the book "The Dream of Icarus: Art and Society in the Twentieth Century", London,

1970, where he flatteringly commented my engagement as the first manager of the Museum of Contemporary Art in Skopje. He and Denis commented the activities of this institution on other occasions, as well. I have written about our guest earlier (A Celtic Artists with Us: the Relations of Denis Bowen with Macedonia, *Sovremenost*, 1-4, 1992). The present exhibition of Denis consists of works made exclusively at the art colonies in Macedonia. But, it is completely incorporated in all his recent works. Denis has chosen the abstract art as the most appropriate way of getting in accordance or in dialog with his own epoch. He abandoned the routine of the old painting skills and researched the new artistic means. He employed, for example, the fluorescent paints in Macedonia as early as 1973. Denis also employed other traditional materials (obvious at this exhibition). But, all this was deeply rooted. He has tried occasionally to confirm the idea that this century is an age of general technological development and innovations in the art. Later he devoted himself to more profound experiencing of the world, respecting the things said and known about it since the ancient history. Here Denis's cosmopolitan and philosophical thought allied with the Celtic spiritual, sacral-legendary and cultural tradition. Since then Denis has been conquering the world with a kind of heathen rapture that becomes artistically cultivated by his knowledge of some stages of the English art. Denis respects Turner's romantic transformation of the natural phenomena in fluid, distributed artistic compensation values, but he does not cite it. A lot of his art works are obsessed by the feeling of the no man land landscapes. Red, yellow etc. stars-suns hovering over astral deserts, cruelly, dark colored, wrinkled, eroded by some powers that rule the entire space. Some of his latest paintings seem to have followed the Macedonian landscape. He has gradually tamed the visions of mountain slopes or plains, overtopped by intensively colored discs. In one of these paintings all his internal search for abstract works is shown in an impressive way; but, at the same time it is permeated by the memory of some Macedonian bare and rounded green hill landscape, overtopped by the moderately colored screen of the sky. All these works of his are part of the cloudburst of the Neo-romantic landscape painting that pours from USA to England and to Macedonia. Some Denis's works with rudiment images of unclear objects or facts from the reality and the fantasy, seem to be dialogues with the dark sides of his own being or with the collective memory of all of us. So, these images, set over multi-flowered communities of paintings, at times resemble the primordial fetishes or cult elements. The following is pointed out in a book on Celtic art and design, which probably explains this spiritual horizon of Denis: "The term 'Celtic' denotes certain ideas which are today regarded as valuable; it stands for freedom against rigid government policy and rigid thought of all kinds; for flexibility to outside influences; for a healthy relationship between mankind and nature; for imagination and wonder in a world where birth and death are the only certainties; for an acknowledgment of the part our past has to play in the present and future." (Celtic art Design, no date)

And, in the end, I must point out that Denis the painter, who is a product of such complex stimulus, today, with this exhibition, undoubtedly becomes a part of our artistic searches and hopes.

Boris Petkovski Ph.D.

БОУЕН, Денис, А.Р.С.А. (1949), член на А.И.С.А.; сликар; New Vision Centre (1956-66); Сребрена Свезда со Антонио Пазолини на Премио Интернационале Еуропа Арте (1964); вонреден професор на Универзитетот на Викторија, Канада (1969-71); 1994 година избран во Кралската академија на Камбрија. Роден: Кимберли, на 5-ти Април 1921 година. Образование: средно училиште "Крал Џејмс Први" во Алмондбари; уметничко училиште во Хадерсфилд (1938-40); Кралски уметнички колеџ (1946-49). Изложби: прва ретроспективна изложба на фестивалот "Бид 1300", Галерија "Бид", Цероу (1973); "Веќе 50 години", втора ретроспективна изложба во уметничката галерија "Хадерсфилд" (1989) и во уметничката галерија на Љубљанската општина (1992), Словенија. Излагал и на Уметноста на шеесеттите во Лондон, уметничка галерија "Барбикан" во Лондон и надвор од земјата. Одржал серија предавања во Австралија (1993). Публикации: "Концизна историја на англиското сликарство" од Вилијам Гонт (Thames&Hudson, 1964), "Сонот на Икар" од Кенет Кутс-Смит (Hutchinson, 1969), "Бакропис и бакрорез" од Џон Брандсон (Batsford, 1969), "Уметноста од 1945" од Херберт Рид, "Славните сликари на Англија и Ирска", Алан Баунес (Mazenod, Парис 1964), "Апстрактна уметност", дел 3. и 4., Мишел Софор/Мишел Рагон. Критички осврти во: Арт Интернационал Лугано, Вие дес Атс, Арте анд Артисте, Д'Арс Милано, Арте Канада Торонто, Р.С.А. Журнал анд Арте Ревиењ, Лондон. Основач и член на Целтиц Висион како координатор за Ирска, Велс, Сскотска, Корнвол, Бретања и Галиција. Член на Келтската Лига. Адреса: 4a Seymour Pl., London W1H 5WF

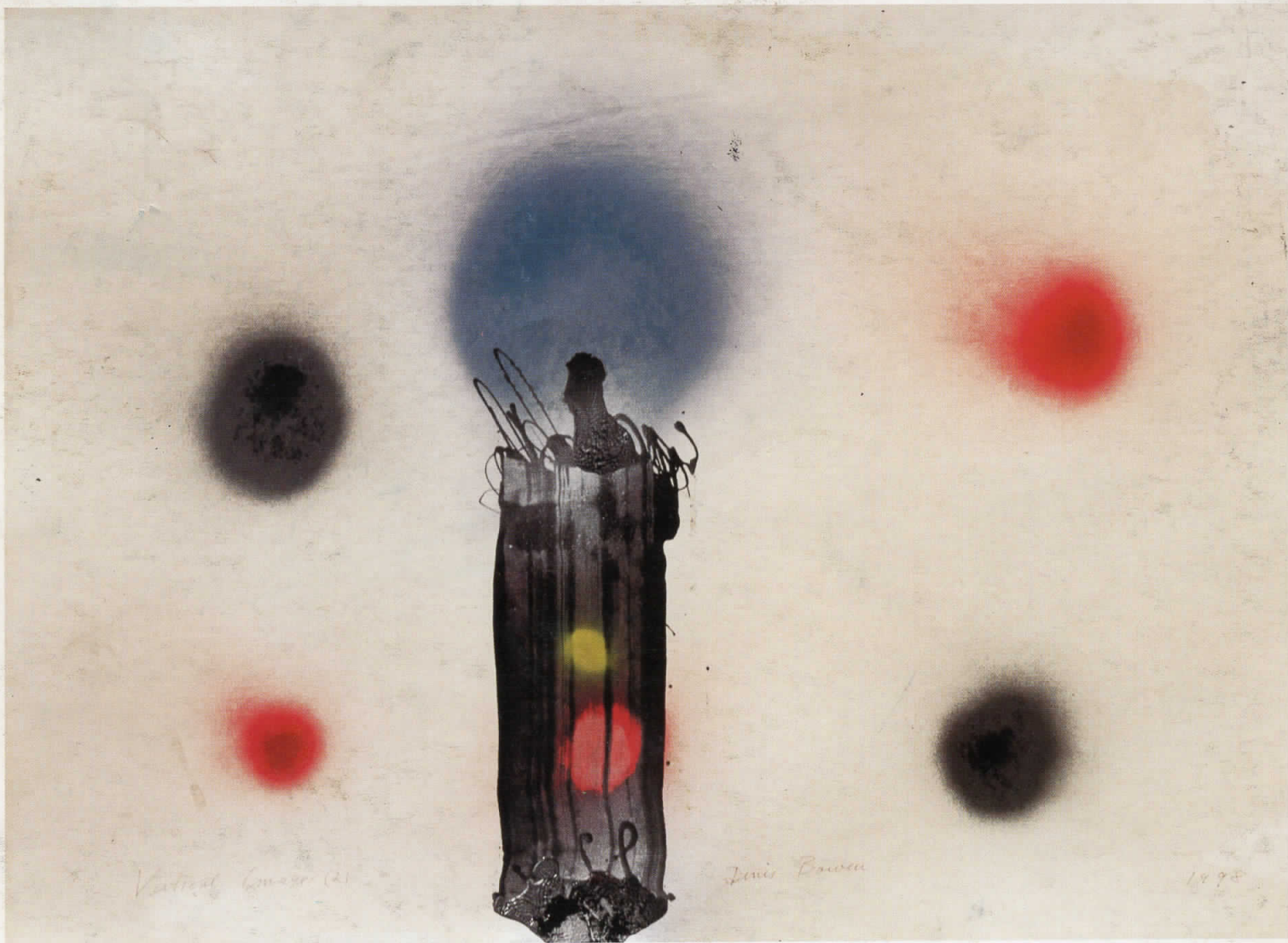
1989 година - 25-та јубиларна изложба, Музеј на современата уметност, Скопје.

Учествувал на следниве уметнички колонии: Струмица 1977.; Прилеп 1979.; Галичник 1996.; Кичево 1998.;

BOWEN, Denis, A.R.C.A. (1949), Mem. A.I.C.A.; painter; directed The New Vision Centre (1956-66); Premio Internazionale Europa Arte (1964) Silver Star with Antonioni Pasolini; visiting Associate Prof., University of Victoria, B.C., Canada (1969-71); elected 1994 to The Royal Cambrian Academy; b. Kimberley, 5 Apr., 1921. Studied: King James I Grammar School, Almondbury; Huddersfield School of Art (1938-40); Royal College of Art (1946-49). Exhib: First Retrospective Bede 1300 Festival, Bede Gallery, Jarrow (1973): '50 years on', Second Retrospective Exhbn. Huddesfield A.G. (1989) and Ljubljana Municipal A.G., Slovenia (1992). Exhib: The Sixties Art Scene in London, Barbican A.G. London, and internationally. Lecture tour Australia (1993). Publications: illustrated, A Concise History of English Painting by William Gaunt (Thames&Hudson, 1964), Dream of Icarus by Kenneth Coutts-Smith (Hutchinson, 1969), Etching and Engraving by John Brundson (Batsford, 1969), Art since 1945 by Herbert Read, Les Peintres Célèbres III Angleterre et Irlande, Alan Bowness (Mazenod, Paris, 1964), L'Art Abstrait, Maeght Vols. 3.4. Michel Seuphor/Michel Ragon; critical writings in Art International Lugano, Vie des Arts, Arts and Artists, D'Ars Milano, Arts Canada Toronto, R.S.A. Journal and Arts Review, London. Founder mem., Celtic Vision, co-ordinating Ireland, Wales, Scotland, Cornwall, Brittany and Galicia. Mem., Celtic League. Address: 4a Seymour Pl., London W1H 5WF

1989 25 Commemorative Exhibition, Museum of Contemporary Art, Skopje

Participated in the following art colonies: Strumica 1977.; Prilep 1979.; Galicnik 1996.; Kicevo 1998;

Издавач: Музеј на град Скопје; Одговорен уредник: Климе Коробар; Организација на изложбата и уредување на каталогот: Фросина Зафировска; Предговор: Др Борис Петковски; Превод: Маја Хаџимитрова Иванова; Слајдови: Марин Димески; Реализација: Музеј на град Скопје, октомври 1998 година, Скопје

Published by: Museum of the City of Skopje; Editor-in-chief: Klime Korobar; Organization of the exhibition and lay-out of the catalogue: Frosina Zafirovska; Preface: Boris Petkovski Ph.D.; Translated by: Maja Hadjimitrova Ivanova; Slides: Marin Dimeski; Realization: Museum of the City of Skopje, October 1998, Skopje